

Kulturnämnden
Tjänsteskrivelse till Kulturnämnden

Datum: 2019-11-26
Rev 2019-12-04

Diarienummer:
KTN-2019-00605

Handläggare:
Anna Ehn, Agneta Liljestam

Riktlinjer för beräkning av 1 procent till offentlig konst

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att anta riktlinjen för beräkning av en procent till offentlig konst vilken därigenom ersätter andra att-satsen i beslut enligt protokoll från kommunstyrelsen den **2006-03-01** (KS 2006-0040), (**att** tillämpa en beräkningsgrund av 1% av den totala investeringsnivån beräknad med 6 procents andel av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning). Övriga att-satser gäller fortfarande, samt

att överlämna riktlinjer för beräkning av 1 procent till offentlig konst till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Sedan tidigare beslut avsätter Uppsala kommun 1 procent till offentlig konst. Kulturförvaltningen har utarbetat en riktlinje för hur en procent till offentlig konst ska beräknas. Investeringsmedel för offentlig konst avsätts i Mål och Budget.

Syftet med Uppsala kommuns riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst är att tydliggöra ansvarsfördelning inom kommunkoncernen för olika aktörer och beskriva den beräkningsmodell som ska användas för att beräkna hur stor investeringsbudget Uppsala kommun ska avsätta varje år för offentlig konst. Riktlinjen syftar också till att öka transparensen gentemot kommuninnevånare och övriga intressenter.

Ärendet

Beredning

Bakgrund

Kulturnämnden ansvarar genom avdelningen för offentlig konst för offentlig konst i Uppsala kommun. Verksamheten ska tillhandahålla en bred och varierad konstsamling av hög konstnärlig kvalitet. Verksamheten ansvarar för konstnärliga gestaltungsprojekt på allmän platsmark, konstgestaltningar och konstkollektioner knutna till institutioner. Avdelningen har även ansvar för vård och underhåll av den offentliga konstsamlingen liksom för pedagogisk verksamhet.

Kulturnämnden har det övergripande ansvaret över de ekonomiska medel som Uppsala kommun årligen avsätter för investering i offentlig konst. I kulturnämndens ansvar ingår drift och underhåll av konstsamlingen såsom reparationer, underhåll, personal, kommunikation och förmedling.

Avdelningen för offentlig konst har i uppdrag att omsätta enprocentmedlen och därigenom tillhandahålla offentlig konst till Uppsala kommuns invånare. Avdelningen handhar i dagsläget nära 100 konstnärliga gestaltungsprojekt. Sammanlagt finns sedan tidigare drygt 150 konstverk i utomhusmiljö, av kommunens sammanlagda nära 9000 verk i den offentliga konstsamlingen. Avdelningen för offentlig konst har utarbetade riktlinjer för arbetet med konstnärliga gestaltningar. Processerna förhåller sig till politiska visioner, lagen om offentlig upphandling, dialoger med invånarna och sakkunskapen inom konstområdet. Gestaltningarna tillför stadsmiljöer värden som ökar attraktiviteten för invånarna, känslan av delaktighet, ökad trygghet och en möjlighet till reflektion. En plats med konst upplevs mer omhändertagen och motverkar skadegörelse. I arbetet med konstnärliga gestaltungsprojekt är dialog med medborgare en viktig och omfattande del av processen.

Hur investeringsbudgeten tidigare tagits fram

Uppsala stadsfullmäktige beslutade 1947 om en rekommendation att minst två procent av anskaffningsvärdet för nybyggnation skulle gå till offentlig konst. År 2006 fattade kommunstyrelsen ett nytt beslut med innebörden att från och med 2007 återgå till kommunfullmäktiges ursprungliga avsikt att direkt anvisa medlen i kulturnämndens investeringsbudget. Av samma beslut framgick att enprocentregeln för offentlig konst ska gälla för Uppsala kommun och inkludera offentlig utomhuskonst. Beräkningsgrunden var schablonberäknad på den skattefinansierade investeringsbudgeten uträknad med sex procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Kulturnämnden kunde från och med nu avgöra vilka objekt som skulle komma i fråga för den offentliga konsten utifrån övergripande politiska visioner och förvaltningens verksamhetsplan.

År 2013 upphörde fastighetsnämnden och delar av kommunens verksamhet bolagiserades. År 2018 uppräknades summan för offentlig konst för att motsvara en procent av investeringsbudgetarna inkluderande förutom nämndernas egna investeringar även investeringar i verksamheterna hos Skolfastigheter AB, Sport- och rekreativfastigheter AB, Förvaltningsfastigheter AB samt till viss del även kommunkoncernens övriga investeringar.

Arbetsmetod

Arbetet med riktlinjen har utförts av en arbetsgrupp bestående av chefen för offentlig konst, kulturförvaltningens economicontroller och kulturförvaltningens economichef samt kommunens finanschef. Riktlinjen har kvalitetssäkrats av kommunledningskontorets styrdokumentgrupp och genom dialog med avdelningen för mark och exploatering, stadsarkitekten samt kommunkoncernens bolag Skolfastigheter AB, Sport- och rekreationsfastigheter AB, Förvaltningsfastigheter AB. Dialog har också förts med AB Uppsala kommuns Industrihus, Fyrishov AB, Uppsala Konsert & kongress AB, Uppsala Parkerings AB, Uppsalahem AB, Uppsala Vatten och Avfall AB.

Förslaget

Syfte med den föreslagna beräkningsmodellen

Syftet med Uppsala kommuns riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst är att tydliggöra ansvarsfördelning inom kommunkoncernens olika aktörer och beskriva den beräkningsmodell som ska användas för att beräkna hur stor investeringsbudget Uppsala kommun ska avsätta varje år för offentlig konst. Riktlinjen syftar också till att öka transparensen gentemot kommuninvånare och övriga intressenter. Modellen för beräkning av 1 procent avsättning för offentlig konst ska bygga på förutbestämda variabler och uppgifter vilka ska utgöra underlag för framräkning av årlig investeringsbudget för offentlig konst. Modellen ska vara enkel, logisk och utgå från offentliga data. Riktlinjen utgör underlag för beräkning av investeringsmedel för offentlig konst i mål och budget. Kulturnämnden ansvarar för att säkerställa att riktlinjen tillämpas och efterlevs och för att ta fram en detaljerad investeringsbudget samt att samverka med både externa aktörer och inom kommunkoncernen.

Ärendets föreslagna beräkningsmodell

I det föreliggande förslaget för ny beräkningsmodell utgör utfallet för investeringar inom de tre bolagen Skolfastigheter AB, Sport- och rekreationsfastigheter AB och Uppsala kommuns Förvaltningsfastigheter AB samt till viss del nämndernas egna investeringar beräkningsgrund för beräkning av en procent till offentlig konst vilken avsätts i Mål och budget till kulturnämnden för offentlig konst.

I de fall övriga berörda bolag avsätter drifts- och investeringsmedel i egen budget för offentlig konst kan de ansöka hos kulturförvaltningens avdelning för offentlig konst om projektledning som då utförs enligt *Riktlinjer för arbete med offentlig konst i Uppsala kommun*. Genom ett samarbete mellan bolagen och avdelningen för offentlig konst, säkras tillämpningen av Lagen om offentlig upphandling och att dialogen med invånarna sker genom hela processen enligt gemensamma utarbetade metoder.

Vidare att det sker en samsyn i arvodering av de konstnärer kommunen anlitar, att mångfald och genus beaktas i kommunens samling av offentlig konst i sin helhet, att kvalitet, hållbarhet och miljöhänsyn i gestaltningarna beaktas samt att skötselplan och vårdplan upprättas.

Riktlinjen tillgodoser behovet av en tydlig metod för kulturförvaltningen och avdelningen för offentlig konst för hur summan för en procent till offentlig konst ska tas

fram. Det långsiktiga arbetet är i behov av förutsägbarhet för att fullt ut kunna vara del i kommunkoncernens stadsutvecklingsprocesser i tidiga skeden. Det ger även en tydlighet gentemot externa parter såsom privata byggaktörer.

Verksamheter i Uppsala kommuns förhyrda lokaler erbjuds idag konstkollektioner och platsspecifik konst. Hur en beräkning av 1 procent till offentlig konst för dessa lokaler genom exempelvis en schablonkostnad, kan i en framtid ses över.

Ekonomiska konsekvenser

Det finns i dagsläget endast ett preliminärt resultat av vad beräkningsmodellen skulle innebära i investeringsbudget för offentlig konst eftersom bokslutssiffror för år 2019 inte ännu är tillgängliga. Något mer kvalitetssäkrade siffror kommer att kunna presenteras till kulturnämndens möte den 12 december 2019. Eftersom beräkningsmodellen grundar sig på realiserade investeringsutgifter till skillnad från planerade investeringar, kommer enprocentregeln i och med den nu presenterade beräkningsmodellen att utgå från en mer reell investeringsnivå. Avsättningen till offentlig konst blir lägre på så vis eftersom investeringsbudgetar sällan eller aldrig utnyttjas till 100 procent. Samtidigt kommer de långsiktiga processerna i offentlig gestaltning att värnas genom att basen för investeringsberäkningen utgörs av ett treårigt medelvärde. Härigenom kommer eventuella-svängningar i kommunkoncernens investeringsutgifter-att inte få full effekt på investeringsbudgeten för offentlig konst. På samma vis som vid andra långsiktiga investeringar, medför en ökad omfattning av offentlig konst, på sikt ökade kostnader för reparationer och underhåll, vilket behöver beaktas i kommande budgetprocesser.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2019-11-26
2. Riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst, bilaga 1.

Kulturnämnden

Sten Bernhardsson
Direktör

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunstyrelsen

Dokumentansvarig:
Avdelningschef för offentlig konst

Datum:
2019-11-26
Rev 2019-12-03

Diarienummer:
KTN-2019-00605

Uppsala kommuns riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning.....	3
Bakgrund.....	3
Syfte	3
Omfattning.....	3
Beräkningsmodell.....	3
Inledning.....	3
Beräkningsunderlag för 1 procent.....	4
Vad ingår i beräkningsunderlaget	4
Konstprojekt med övriga berörda kommunala bolag.....	4
Konstprojekt med externa bidragsgivare.....	4
Ansvar och spridning	4
Uppföljning.....	5
Definition och begrepp	5
Relaterade dokument.....	5
Lagbestämmelser och krav	5
Bilaga	7

Inledning

Uppsala kommuns tillväxtplaner behöver tydliga och relevanta riktlinjer för beräkningar av investeringar i offentlig konst. Uppsala kommun arbetar enligt enprocentregeln det vill säga vid investeringar avsätta 1 procent till offentlig konst. Följande riktlinje anger en beräkningsmodell för hur 1 procent ska tas fram.

Bakgrund

I Uppsala ska alla invånare ha möjlighet att ta del av konst. Offentlig konst sätter fokus på en plats, ger estetiska upplevelser, stimulerar till samtal och ger möjlighet till reflektion. Verksamheten ska medverka till att skapa mötesplatser, verka identitetsskapande, ge platser en unik karaktär samt bidra till människors trygghet och estetiska och kulturella upplevelser i stadens och landsbygdens offentliga miljöer.

Kommunen ska tillhandahålla en bred och varierad konstsamling av hög konstnärlig kvalitet. Kommunen har ansvar för konstnärliga gestaltningsprojekt på allmän platsmark, konstgestaltningar och konstkollektioner knutna till institutioner samt i viss utsträckning konstgestaltningar för kommunala bolag.

Kulturnämnden ansvarar enligt Uppsala kommuns reglemente för kommunens konstnärliga gestaltningsprojekt, konstinköp och konstsamlingar. I nämndens ansvar ingår bland annat ansvaret för konstnärliga gestaltningsprojekt i utomhus- och inomhusmiljö, konstinköp vad gäller konst avsedd för offentliga miljöer i Uppsala kommun, reparationer och underhåll av den offentliga konsten samt pedagogiskt förankringsarbete och förmedling kring den offentliga konsten.

Syfte

Syftet med Uppsala kommuns riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst är att tydliggöra ansvarsfördelning inom kommunkoncernens olika aktörer och beskriva den beräkningsmodell som ska användas för att beräkna hur stor investeringsbudget Uppsala kommun ska avsätta varje år för offentlig konst. Riktlinjen syftar också till att öka transparensen gentemot kommuninnevånare och övriga intressenter.

Omfattning

Riktlinjen ska användas av berörda aktörer inom kommunkoncernen.

Till riktlinjen hör bilagan ” Gränsdragning mellan investering och drift gällande offentlig konst”.

Beräkningsmodell

Inledning

Modellen för beräkning av 1 procent avsättning för offentlig konst ska bygga på förutbestämda variabler/uppgifter vilka ska utgöra underlag för framräkning av årlig investeringsbudget för offentlig konst. Modellen ska vara enkel, logisk och utgå från offentliga data.

Kulturnämnden har det övergripande ansvaret över de ekonomiska medel som Uppsala kommun årligen avsätter för investering i offentlig konst.

Beräkningsunderlag för 1 procent

Vad ingår i beräkningsunderlaget

Som övergripande princip ska ny-, om- och tillbyggnad av kommunkoncernens fastigheter som används för skattefinansierad verksamhet samt nyanläggning eller förändring av offentliga utomhusmiljöer t.ex. parker, torg, gång- och cykelstråk, tunnlar, parkeringsplatser, utgöra beräkningsgrund för 1 procent till offentlig konst. Inventarier, mark och fastighetsförvärv ingår inte.

Det som räknas upp i det följande ska ingå i underlaget för beräkningen av Kulturnämndens årliga investeringsbudget för offentlig konst.

- Gat- och samhällsmiljönämndens investeringsutgifter (medelvärde tre senaste åren)
- Övriga nämnders skattefinansierade investeringsutgifter avseende investeringsutgifter (medelvärde tre senaste åren) avseende ny-, om- och tillbyggnad av kommunens fastigheter
- Investeringsutgifter (medelvärde tre senaste åren) för Skolfastigheter AB, Sport- och rekreativfastigheter AB och Förvaltningsfastigheter AB minskat med skattemässiga avdrag.

Konstprojekt med övriga berörda kommunala bolag

Uppsala kommuns övriga kommunala bolag, som inte är omnämnda i stycket ovan, kan i de fall de avsätter drifts- och investeringsmedel i egen budget för offentlig konst, ansöka om projektledning från kulturförvaltningen för konstprojektet, vilken då utförs i enlighet med *Riktlinjer för arbete med offentlig konst i Uppsala kommun*. Arbetet sker i nära samarbete med bolagen. Bolagens avsatta konstbudget ska även omfatta kostnaderna för projektledning från kulturförvaltningen. I beslut om vilka konstprojekt som kan ledas av kulturförvaltningen tas hänsyn till graden av tillgänglighet för allmänheten.

Konstprojekt med externa bidragsgivare

Privata byggaktörer kan bidra till kommunens offentliga konstprojekt vilket i sådana fall regleras i ett markanvisningsavtal. Även andra privata aktörer kan bidra till kommunens konstprojekt utifrån platsspecifika förutsättningar. Kommunen tecknar avtal med varje extern bidragsgivare.

Ansvar

Riktlinjen utgör underlag för beräkning av investeringsmedel för offentlig konst i mål och budget. Kulturnämnden ansvarar för att säkerställa att riktlinjen tillämpas och efterlevs och för att ta fram en detaljerad investeringsbudget samt att samverka med både externa aktörer och inom kommunkoncernen.

Spridning

Kulturnämnden har ansvar för att sprida information om riktlinjen.

Uppföljning

Kulturnämnden ansvarar för att följa upp riktlinjens beräkningsmodell när mål och budget är fastställd. En första uppföljning görs efter avslutad budgetprocess inför år 2021.

Definition och begrepp

Skattemässigt avdrag är utgift i fastighet som kostnadsförs direkt dvs underhållsinvestering som inte höjer tillgångsvärdet.

I detta dokument avses med begreppet **Offentlig konst** de konstverk som uppförs och köps in samt ägs av Uppsala kommun.

Relaterade dokument

Lokalförsörjningsplaner för Uppsala kommun

Principer för budgetering av offentlig konst_KS-2006-0040, fastställd 20016-02-15 av kommunstyrelsen

Pågående investeringar offentlig konst v2_KTN-2019-0154, rutin fastställd av förvaltningsdirektören 2019-06-26

Riktlinjer för arbetet med Uppsala kommuns offentliga konst KTN 2016-0153, fastställd av kulturnämnden 2016-09-29

Riktlinje för arkitektur och gestaltningsfrågor i Uppsala kommun (2015)

Riktlinje för medborgardialog_KSN-2017-0239, fastställd 2017-06-14 av kommunstyrelsen

Uppsala kommuns riktlinje för markanvisning

Översiktsplan för Uppsala kommun

Lagbestämmelser och krav

Enprocentregeln är en rekommendation och instiftades i Sverige 1937. Det innebär att minst en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnationer av fastigheter, infrastruktur och offentliga miljöer investeras i konstnärlig gestaltning.

Kommunal redovisningslag och rekommendation r4 om materiella anläggningstillgångar

Lagen om offentlig upphandling

Policy och riktlinjer för upphandling och inköp fastställt av kommunfullmäktige 2018-03-26

Uppsala kommuns policy och riktlinjer mot mutor

Uppsala kommuns kvalitetspolicy fastställd av kommunfullmäktige 2018-01-29

Bilaga till Riktlinje för beräkning av 1 procent till offentlig konst i Uppsala kommun

Bilaga

Varje års investeringar i offentlig konst och konstsamlingar bokförs som en tillgång utan varken avskrivningstid eller internränta, vilket innebär att kulturnämnden inte belastas med någon kapitalkostnad. Den externa kapitalkostnaden som investeringarna medför hanteras inom finansförvaltningen.

Konst som blir stulet eller förstört anmäls till Redovisningsenheten så att det kan uttrangeras vilket i sin tur resulterar i en driftskostnad för avdelningen för offentlig konst motsvarande det bokförda värdet i anläggningsregistret eller uppskattat anskaffningsvärde.

Rengöring eller reparationer är inte att betrakta som investeringskostnad. Ett rent återställande av konst till ursprungligt skick är en driftskostnad. Om åtgärden omfattar mer än att vidmakthålla funktionaliteten i dess ursprungliga skick kan det anses vara tilläggsinvestering. Endast arbeten som innebär en omdaning och som leds av upphovspersonen får redovisas som investeringskostnad.

Kommunal redovisningslag och rekommendation r4 om materiella anläggningstillgångar gäller även för offentlig konst. Inköpsvärdet måste uppgå till minst 25 tkr eller ingå i s.k. samlingsinvesteringar (funktionell enhet). Konstobjektet ska vara inventeringsbart och spårbart via ett inventarieregister, Uppsala kommuns konstdatabas.

Varje konstprojekt innehåller både drifts- och investeringskostnader. En aktiveringsbar kostnad dvs. som redovisas i balansräkningen måste vara direkt hänförlig till konstverket, ha ett bestående värde eller ge ett direkt värde till konstverket. Med bestående värde avses att kostnaden är nödvändig för investeringen i skapandet och installationen av själva konstverket. Exempel på sådana kringkostnader är konsultkostnader, grävarbeten, eldragning, ljussättning, markberedning och fundament.

Transportkostnader, installationskostnader och ramning av ny konst får räknas med i investeringen för offentlig konst. Kostnaden ska vara en förutsättning för att få konstverket på plats.